

Vidzemnieki Norvēģijā dalās ar savu pieredzi, testējot "pārmaiņu arēnas" metodi

Īsi pirms valsts svētkiem, no 13. novembra līdz 14. novembrim, Baltijas jūras reģiona programmas projekta "We Make Transition!" norises laikā Vidzemes plānošanas reģiona komanda un projekta "pārmaiņu virzītājas" Latvijā apmeklēja Norvēģijas pilsētu Tronheimu. Tā tika izvēlēta par tikšanās vietu projekta partneriem no 8 pilsētām un reģioniem Igaunijā, Latvijā, Norvēģijā, Polijā, Somijā un Vācijā. Plašākā partneru lokā tika pārrunāta projekta "We Make Transition!" gaita un rezultāti pēc pirmā projekta ieviešanas gada. Tāpat klātesošie dalījās ar savu pieredzi un atziņām, kas gūtas, testējot jauno sabiedrības līdzdalības metodi – "pārmaiņu arēnu". Visa šī gada garumā to plaši lietoja projekta partneri lielā skaitā koprades darbnīcu 12 Baltijas jūras reģiona pilsētās, iesaistot daudz interesentu un veidojot vienotu redzējumu par vēlamo nākotni.

Ceļš uz bioloģisko pārtiku un ilgtspējīgu attīstību Vidzemē

Visas projektā īstenotās koprades darbnīcas aptvēra un risināja jautājumus četrās pamattēmās: bioloģiskā daudzveidība, ilgtspējīga pārtika, aprites un dalīšanās jeb koplietošanas ekonomika, kā arī sociālā ilgtspēja. Vidzemes izvēlētais virziens – bioloģiskā pārtika un pirmais bioreģions Baltijā. Partneru sanāksmes laikā 13. novembrī “pārmaiņu virzītājas” jeb vēstneses Vidzemē – Lāsma Ozola no Cēsu novada pašvaldības un Anda Briede no Cēsu rajona lauku partnerības – kopā ar projekta “We Make Transition!” vadītāju Lienīti Priedāju-Kleperi iepazīstināja teju 40 dalībniekus ar secinājumiem par pavasarī Cēsīs notikušajām koprades darbnīcām. Viņas pastāstīja, kā tās palīdzējušas vietējai sabiedrībai (dažādu jomu pārstāvjiem, zemniekiem un zaļās dzīvošanas entuziastiem) veidot kopīgu ilgtermiņa mērķi – veselīga dzīvesveida veicināšana bioreģionā Vidzemē un bioloģiskās pārtikas patēriņa palielināšana. Tāpat klātesošie uzzināja par tālākajām iniciatīvām, par kurām lēmusi sabiedrība, piemēram, konkursu Cēsu novada skolēniem “Ko celsim galdā skolas pusdienās?” bioloģisko produktu iekļaušanai izglītības iestāžu maltītēs, kā arī nākamo secīgo soli – topošo Vidzemes reģiona ilgtspējīgas pārtikas stratēģiju.

Bija vērtīgi salīdzināt Vidzemes reģiona un citu valstu pieredzi, saprast, kur intereses krustojas, kā arī to, kāda pieredze būtu pārņemama Vidzemē. Starptautiskie projekta partneri uzteica Vidzemes centienus. Viena no galvenajām atziņām – “pārmaiņu arēna” ļāvusi vienuviet pulcēt cilvēkus, kuri citādi nesatiktos, kā arī notika diskusijas, kuras pretējā gadījumā nebūtu norisinājušās.

Apkaime, kopiena un koprade - Svartlamonas piemērs

Projekta partneri 14. novembrī devās uz Svartlamonu – alternatīvu apkaimi Tronheimā. Šeit atrodas vēsturisks kvartāls ar 19. gadsimta nogalei un 20. gs. sākumam raksturīgām nelielām koka dzīvojamām mājām. Agrāk šeit mitinājās tuvējās rūpnīcas strādnieki, bet 20. gs. noslēgumā tā kļuva par brīvdomīgu, anarhistiski noskaņotu cilvēku apmešanās vietu. Šobrīd teritorijā ar kultūras pieminekļa statusu dzīvo mākslinieki, bezdarbnieki, iebrucēji un citu sociālo grupu pārstāvji. Pilsētas pašvaldība šo kvartālu – “Tronheimas Kristiāniju” – ir noteikusi par “ekoloģiskā eksperimenta teritoriju”, kurā tiek ievēroti ilgtspējas principi. Teritoriju “pieskata” un virza pašvaldības fonds, tomēr tās galvenais balsts ir tās kopiena. Tā ne vien atjauno vēsturiskās ēkas, bet nodarbojas arī ar zaļo būvniecību – būvē jaunas ēkas no otrreiz izmantojamiem materiāliem. Kopienas un apkaimes attīstību nosaka tādi būtiski pamatprincipi kā dalīšanās ar resursiem, diskusijas, iesaistīšanās, kopīga veidošana un radīšana.

Šie principi ir būtiski arī Oransi kopienas Helsinkos (Somijā) noturībai

un attīstībai. Organizētajā diskusijā un prezentācijā par savu pieredzi kopienas un vietas veidošanā, kā arī pamestu, vecu māju atjaunošanā, pastāstīja Piri Rekarts (Pyry Rechartt). Tāpat projekta partneriem bija iespēja iepazīties ar Svartlamonas lauku labumu veikalu “The Just Store” un satikt tā saimnieku Danielu B. Linsi (Daniel B. Lindseth), kurš ir veidojis arī pārdošanas platformu, kas apvieno pircējus, pavārus un lauku saimniecības. Tie ir veiksmīgi piemēri, kā panākt būtiskas pārmaiņas pilsētas pārtikas aprites sistēmā.

Aktivitāte notika Interreg Baltijas jūras reģiona programmas 2021.-2027. gadam projekta “Ceļā uz ilgtspējīgu un noturīgu sabiedrību, stiprinot pilsonisko līdzdalību un inovāciju (We Make Transition!)” gaitā.